

Haftalık Ekonomi Bülteni

İSTANBUL
NİŞANTAŞI
UNIVERSITY
NEW

FEPAM
FİNANS, EKONOMİ VE POLİTİKA
ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

NEW

NİŞANTAŞI
EĞİTİM
VAKFI

OCAK

04.01.2025

TÜRKİYE

TÜRKİYE’NİN İHRACATI 2024 YILINDA %2,5 ORANINDA ARTARAK 261 MİLYAR DOLARI AŞTI

Türkiye Ticaret Bakanlığı verilerine göre, Türkiye’nin ihracatı 2024 yılında bir önceki yıla göre %2,5 oranında artarak 261 milyar 925 milyon dolara yükselirken, Türkiye’nin ithalatı 2024 yılında bir önceki yıla göre %4,9 oranında azalarak 344 milyar 85 milyon dolara geriledi. İhracat, Türkiye tarihinin rekoru olurken ihracatın ithalatı karşılama oranı %76,1 seviyesine yükseldi. İlgili dönemde dış ticaret açığı da %22,7 oranında azalarak 82 milyar 160 milyon dolara geriledi. Azalan dış ticaret açığı Türkiye’nin ödemeler dengesi bilançosu açısından önem taşıyor.

TÜRKİYE’DE TAKSİTLİ TİCARİ KREDİLERİN TUTARI 13 MİLYAR LİRANIN ÜSTÜNE ÇIKTI

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun(BDDK) verilerine göre Türkiye’deki bankacılık sektörünün toplam kredi hacmi 27 Aralık ile biten haftada 213 milyar 237 milyon lira artarak 15 trilyon 687 milyar 328 milyon lira seviyesinden 15 trilyon 900 milyar 565 milyon liraya yükseldi. İlgili dönemde taksitli ticari kredilerin tutarı da 13 milyar 481 milyon lira artarak 2 trilyon 174 milyar 207 milyon liraya yükseldi. TCMB’nin politika faizini reel faiz açısından pozitifte tuttuğu dönemde ticari kredi hacminin artmaya devam etmesi Türkiye ekonomisinin bankacılık sektörüne olan bakış açısı bakımından önem taşıyor.

TCMB YABANCI PARA TİCARİ KREDİLER İÇİN AYLIK SINIRI %1 SEVİYESİNE GERİLETTİ

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası(TCMB), kredi büyümesinde yaşanan artışı durdurmak ve dezenflasyon sürecine destek vermek amacıyla zorunlu karşılık oranlarında değişikliğe gitti. Yabancı para ticari krediler için %1,5 seviyesinde olan aylık büyüme sınırı %1 seviyesine indirilirken, Türk Lirası ticari krediler için %2 seviyesinde olan aylık büyüme sınırı %2 seviyesine yükseltildi. Son dönemde yabancı para ile borçlanıp TL getirisi elde etmek amacıyla başvurulmuş kredi sayısında artış gerçekleşmişti.

TÜRKİYE

TCMB PARA POLİTİKASI KURULU HİZMET SEKTÖRÜNDE ENFLASYON KATILIĞI YAŞANDIĞINI DÜŞÜNÜYOR

TCMB Para Politikası Kurulu (PPK) toplantı özeti yayımlandı. Raporda küresel enflasyonda gerileme yaşandığını ve bunun Türkiye'ye yönelik olumlu etkileri olduğu belirtilirken, hizmet sektöründe enflasyon katılığının yaşandığı bu durumun da enflasyonun düşmesinin önündeki en büyük engel olduğu belirtildi. Türkiye'nin 5 yıllık kredi risk priminin de 300 baz seviyesinin altında olduğu söylenirken ilerleyen dönemde faiz indirimlerinin enflasyona göre düşürüleceğini bilgisi de tutanaklarda yer aldı. TCMB'nin 2024 yılında faizleri toplamda 1000 baz puan seviyelerinde indirmesi bekleniyor. Enflasyonda yaşanan gerileme TCMB'nin faiz indirimleri açısından alan açıyor.

TÜRKİYE ÜRETİCİ FİYATLARI 2024 YILINDA YILLIK BAZDA %28,52 ORANINDA ARTTI

Türkiye ÜFE Oranı Aralık ayında aylık bazda %0,40 oranında artarken, yıllık bazda %28,52 oranında artış gösterdi. Yıllık bazda en çok artış %39,26 oranında artış ile dayanıksız tüketim mallarında olurken, ikinci sırada %36,17 oranında artış ile madencilik ve taş ocaklarında yaşanan artışlar yer aldı. Sektörel olarak yıllık bazda en çok artış %61,18 oranında artış ile içecekler sektöründe yaşandı. Üretici fiyatlarının tüketici fiyatlarından düşük olması uzun vadede enflasyonun düşmesi açısından olumlu beklentileri güçlendiriyor.

TÜRKİYE'DE TÜKETİCİ FİYATLARI 2024 YILINDA YILLIK BAZDA %44,38 ORANINDA ARTTI

Türkiye TÜFE Oranı Aralık ayında aylık bazda %1,03 oranında artarken, yıllık bazda %44,38 oranında artış gösterdi. Enflasyon uzun bir aradan sonra %45 oranının altına düştü. Yıllık bazda en çok artış gösteren sektör %91,64 oranında artış ile eğitim sektörü olurken, ikinci sırada %69,03 oranında artış ile konut sektörü yer aldı. Aylık bazda en çok artış ise %2,78 oranında artış ile ev eşyalarında gerçekleşti. Asgari ücretlinin harcama kalemlerinde önemli bir payı olan eğitim sektörü ve konut sektöründeki yüksek artış gelir açısından olumsuz beklentileri güçlendirdi. Enflasyonun uygulanan sıkı para politikaları sonucunda 2025 yılında %35 seviyelerine gerilemesi bekleniyor.

AVRUPA

ALMANYA'DA TOPLAM İSTİHDAM 1990'DAN BU YANA EN YÜKSEK SEVİYESİNE ULAŞTI

Almanya'da toplam istihdam ekonomilerinde yaşanan resesyonlara rağmen 2024 yılında 46,1 milyon kişiye yükselerek Doğu ve Batı Almanya'nın birleştiği 1990'dan itibaren en yüksek seviyesine ulaştı. 2023 yılına göre istihdam artış oranı %0,7 oldu. Almanya'da istihdam 2020 yılında gerçekleşen pandemiye kadar 15 sene boyunca istikrarlı şekilde artış göstermişti. Pandemi sürecinde 325 bin kişi azalan istihdam bu tarihten itibaren tekrardan istikrarlı şekilde artmaya devam etti. Ekonomilerindeki sorunlara rağmen Alman işgücü piyasasının gücünü koruduğu bu gelen verilerle birlikte doğrulandı.

EURO BÖLGESİ İMALAT SANAYİ PMI ENDEKSİ 45,1 SEVİYESİNE GERİLEDİ

Euro Bölgesi imalat sanayi PMI Endeksi Aralık ayında 45,1 seviyesine gerileyerek son üç ayın en düşük seviyesini görmüş oldu. Euro Bölgesi'nin en büyük üç ekonomisi olan Almanya, Fransa ve İtalya'nın üçünce de imalat endeksinin gerilemesi bu gerilemede önemli rol oynadı. Aynı dönemde Almanya'nın imalat PMI Endeksi'nin 42,5 seviyesine gerilemesi bölge ekonomisi açısından sorunların devam ettiğini gösteriyor. Euro Bölgesi imalat sanayi PMI Endeksi 2022 yılından itibaren baz seviyesi olarak kabul edilen 50 puan seviyesinin altında kalmaya devam ediyor. ECB'nin faiz indirimlerinin imalat sanayisini olumlu yönde etkilemesi bekleniyor.

İTALYA'NIN OTOMOBİL ÜRETİMİ YILLIK BAZDA %46 ORANINDA AZALDI

Avrupa Birliği'nin Almanya ve Fransa'dan sonra üçüncü büyük ekonomisi olan İtalya'da otomobil üretimi bir önceki yılın aynı dönemine göre %46 oranında gerileme gerçekleşti. Bu seviye 1956 yılından itibaren yaşanan en büyük gerilemeyi işaret etti. 2021 yılında Fiat ile Peugeot'un birleşmesiyle kurulmuş olan Stellantis şirketinin araç üretiminde gerçekleşen %37'lik gerileme bu gerilemede önemli rol oynadı. Bu durumun yanında Avrupa Birliği ülkelerinin henüz resesyon risklerinden kurtulamaması iç talepte de artış yaşanmamasına neden oluyor. Bu durumun ilerleyen dönemde de bu seviyelerde devam etmesi bekleniyor.

AMERİKA

AMERİKA ISM İMALAT PMI ENDEKSİ ARALIK AYINDA 49,3 SEVİYESİNE YÜKSELDİ

Amerika'da imalat aktivitesini gösteren ISM imalat endeksi Aralık 2024'te 49,3 seviyesine yükseldi. Bu gelen veriyle birlikte Mart ayından itibaren en yüksek endeks seviyesine gelinmiş oldu. Bir önceki ay endeks 48,4 seviyesinde gerçekleşmişti. Endeks 50 seviyesinin altında olmaya devam etse de yeni yıla düşüşle girmesi olumlu beklentileri güçlendirdi. FED'in enflasyon artışına yönelik uyguladığı şahin politika faizi artışları imalat aktivitelerinde negatif baskıya neden olmuştu. Donald Trump'ın vergilerde indirime gitmesi durumunda imalat aktivitelerinin daha da artması bekleniyor.

AMERİKA'DA KONUT KREDİSİ BAŞVURULARI %21,9 ORANINDA AZALDI

Amerika'da 30 yıl vadeli mortgage(konut kredisi) ortalama faiz oranı 27 Aralık ile biten haftada %6,97 seviyesini görürken, mortgage başvuruları iki önceki haftaya göre %21,9 oranında azaldı. İlgili dönemde konut satın alma başvuruları da %13 oranında azaldı. MBA Başekonomisti Mike Fratantoni konuyla ilgili olarak konut sektörünün durma noktasına geldiği dönemde gerçekleşen faiz artışlarının ilgili sektörü olumsuz yönde etkilediğini açıkladı. FED faiz indirimlerinin ilerleyen dönemlerde konut sektörünü olumlu yönde etkilemesi bekleniyor.

AMERİKA'DA İŞSİZLİK MAAŞINA BAŞVURANLARIN SAYISI 211 BİNE GERİLEDİ

Amerika'da ilk kez işsizlik maaşına başvuruların sayısı 27 Aralık 2024 ile biten haftada 211 bine inerek piyasa beklentilerinin altında gerçekleşti. Piyasa beklentisi ilk kez işsizlik maaşına başvuruların sayısının 222 bin olması yönündeydi. Bu hafta gelen veriyle birlikte başvuru sayısı son sekiz ayın en düşük seviyesini görmüş oldu. FED'in faiz indirimi sürecine devam etmesi, Trump'ın olası vergi indirimleri gibi nedenlerden dolayı Amerika işgücü piyasasının güçlenmeye ilerleyen dönemde de devam etmesi bekleniyor.

KÜRESEL GELİŞMELER

UKRAYNA RUS GAZININ AVRUPA'YA SEVKİYATINA YÖNELİK ANLAŞMAYI UZATMADI

Rus enerji şirketi Gazprom, Ukrayna üzerinden Avrupa'ya yapılan doğalgaz tedarikinin tamamen durdurulduğunu açıkladı. Ukrayna'nın, Rusya gazını Avrupa'ya ulaştırma anlaşmasını uzatmayı reddettiğini açıklayan Gazprom'un bu tedarikten yılda 3 milyar dolardan fazla gelir elde ettiği tahmin ediliyordu. Ukrayna yönetimi Rusya'dan Avrupa'ya giden doğalgaz sevkiyatının 2023 yılında bir önceki yıla göre %28 oranında azalarak 15 milyar metreküpe gerilediğini açıklamıştı. Rus gazının Avrupa'ya geçiş güzergahında yer alan Türkiye'nin ilerleyen dönemde bu konudan güç kazanması bekleniyor.

KÜRESEL GIDA FİYATLARI 2024 YILINDA BİR ÖNCEKİ YILA GÖRE %2,1 ORANINDA AZALDI

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü(FAO) tarafından açıklanan ve küresel gıda fiyatlarını gösteren FAO Gıda Fiyat Endeksi 2024 yılının tamamında bir önceki yılın tamamına göre %2,1 oranında geriledi. FAO Gıda Fiyat endeksi bir önceki aya göre ise 0,5 puan arttı. Gıda fiyatlarının gerilemesinde tahıl ve şeker fiyatlarında yaşanan kritik düşüşler önemli rol oynadı. Küresel gıda fiyatlarının zayıflaması küresel yoksulluğun azalması açısından da önem arz ediyor.

JAPONYA FABRİKA FAALİYETLERİ ARALIK AYINDA 49,6 SEVİYESİNE YÜKSELDİ

Japonya'nın fabrika faaliyetlerini gösteren Japon imalat satın alma yöneticileri endeksi(PMI), Aralık ayında 49,6 seviyesine yükselerek son üç aydaki en düşük daralma seviyesini gördü. Üretim ve siparişlerde ılımlı ölçüde azalma endeksin 50 seviyesinin altında kalmasına neden olurken dışarıdan gelen talep daha da düşmesini engelledi. Japon üreticiler endeksin 50 seviyesinin altında kalmasının temel nedenini siparişlerde yaşanan azalma olarak görürken Japonya hükümetinin süreçle ilgili yeni adımlar atması bekleniyor.